

Con questo volume la Šavelová s'impone come una protagonista di ineludibile portata nel panorama dell'italianistica centroeuropea. L'Autrice compone una esaustiva antologia dei testi più significativi del DueTrecento, non ignorando le Tre Corone di Dante, Petrarca e Boccaccio, ovviamente, ma, anche, non escludendo le testimonianze dirette delle risultanze della prosa e della poesia delle Origini come quelle che accompagnano le opere maggiori. In tale direzione è apprezzabile lo sforzo, confortato dalla moderna teoria, di non distinguere tra 'maggiori' e 'minori' nella serie storico-letteraria.

Risalta, inoltre, il rilievo dato al commento testuale, mentre sempre aggiornata si evidenzia la bibliografia così come il riepilogo dello stato della storiografia e della critica letteraria italianistica in Slovacchia sì che, in definitiva, il volume appare altresì come un'utile risorsa manualistica di alto livello. L'Autrice si avvicina, per quanto è possibile, a rendere comunque la grazia, la dolcezza e la durezza del senso attraverso il suono della sua lingua materna. Che è, infine, quello che costituisce da sempre la (vera) Cultura.

prof. Rino Caputo, emerito Docens Turris Virgatae

Špecifikom najstaršej talianskej literatúry je úmyselne rozlične zakrývaný význam, a to pre vieroučne neprijateľný obsah. Jeho presvedčivé objasňovanie je dodnes vysoko aktuálnou úlohou. Autorka sa na ňu podujala. Kniha podrobne prevádza do dnešného talianskeho jazyka všetky menej zrozumiteľné slová a spojenia komentovaných básní, čím dovoľuje poznať starý jazyk a dôverne sa zoznámiť s obsahmi stredovekých textov, ktoré by inak ostali nevnímané, neosvojené. Tu sa však záber knihy nekončí. Autorka má ambíciu vytvoriť teóriu a prax interpretácie najstarších diel talianskej literatúry.

Zaoberá sa štylistickými, rétorickými a prozodickými prostriedkami použitými v textoch na podčiarknutie želaného zámeru, čím vychádza v ústrety estetike výrazu Františka Mika alebo štylistickej interpretačnej metóde. Berie do úvahy aj neliterárne žánre, napríklad penitenciár Domenica Cavalcu alebo kázne Jacopa Passavantiho, didaktické diela a kroniky aj cestopis Marca Pola, čím posilňuje postavenie literatúry ako písomníctva, toho, cez čo rozumieme stredoveku.

E. R. Curtius pripustil, že autor liteárneho diela, ktorý sa súčasne zaoberá filozofickým poznaním, nemôže písať v tom istom čase literárne texty inak, len v súlade so svojou poznatkovou úrovňou vtedy dosiahnutou, so svojou intelektuálnou totožnosťou. Hovorí, že vtedy získala hermeneutická interpretačná metóda vážnosť. Pri Danteho textoch interpreti ustavične odvádzajú od denotatívneho významu. Tu pomôže práve len postup podľa Curtia: zdokumentovať vývin Danteho (Cavalcantiho, Guinizelliho, Petrarkovej, Boccacciovej...) intelektuálnej osobnosti a následne interpretovať ambigvné miesta pomocou formuly *lectio difficilior*, čiže tá interpretácia daného miesta je správna, ktorá nebanalizuje, ale oznamuje veci späť so stavom básnikovej intelektuálnej osobnosti.

Podľa môjho názoru je prvou úlohou talianistiky jasne prečítať základné texty najstaršej literatúry, nechať priestor na vykrúcanie. To sa dá naozaj len tak, že pred interpretáciu textu predložíme interpretáciu intelektuálneho názoru autorov, a to vo vývinovej postupnosti ich života. Nemám výhrady k niektorej stránke predloženého diela.

prof. PhDr. Pavol Koprda, DrSc.

ISBN 978-80-558-1657-9

9 788055 816579

DALLE ORIGINI A PETRARCA

Monika Šavelová

Chiaro
Davanzati
Passavanti
Jacopone
da Todi
Marco Polo
Folcore da San Gimignano
Dante
Alighieri
Novellino
Francesco
d'Assisi
Cielo d'Alcamo
Giovanni Boccaccio
Domenico
Cavalca
Giacomino
da Verona
Francesco
da Barberino
Bonvensin
de la Riva
Cecco
Angiolieri
Cino da Pistoia

Monika Šavelová

DALLE ORIGINI A PETRARCA

COMMENTO E TRADUZIONE DEI TESTI SCELTI

DALLE ORIGINI A PETRARCA

COMMENTO E TRADUZIONE DEI TESTI SCELTI

DALLE ORIGINI A PETRARCA

COMMENTO E TRADUZIONE DEI TESTI SCELTI

Questa pubblicazione è stata realizzata nell'ambito del progetto KEGA 050UKF-4/2018 Hermeneutika talianskej literatúry (od stredoveku po renesanciu) (Ermeneutica della letteratura italiana dalle origini al Rinascimento) e del progetto VEGA 1/0514/19 Poetika mystickej skúsenosti a literárne podoby mystagógie (Poetica dell'esperienza mistica e le manifestazioni letterarie della mistagogia).

Táto publikácia vyšla v rámci grantového projektu KEGA 050UKF-4/2018 Hermeneutika talianskej literatúry (od stredoveku po renesanciu) a VEGA 1/0514/19 Poetika mystickej skúsenosti a literárne podoby mystagógie.

Recensori / Posudzovatelia:

prof. Rino Caputo, emerito Docens Turris Virgatae

prof. Pavol Koprda, DrSc.

Immagini usate nel volume:

p. 89: Fra Angelico: *Pietà* (dettaglio adattato)

p. 185: Miniatura del *Libro delle meraviglie di Marco Polo* – Vista di Venezia e della partenza di Marco Polo

p. 244: Henry Holiday: *Dante e Beatrice* (1882/1884)

p. 256: Dante Gabriele Rossetti: *Paolo e Francesca da Rimini* (1862)

p. 282: Sandro Botticelli: *Nastagio degli Onesti, terzo episodio*. Museo Nacional del Prado, Madrid

p. 312: Petrarca e Laura in un affresco nella casa del Petrarca. Arquà Petrarca

© Monika Šavelová (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre) 2021

ISBN 978-80-558-1657-9

INDICE

INTRODUZIONE 7

ALCUNE QUESTIONI PRELIMINARI 13

OPERE POPOLARI 33

CIELO D'ALCAMO 35

MEMORIALI BOLOGNESI 55

OPERE RELIGIOSE 62

FRANCESCO D'ASSISI 65

FIORETTI DI SAN FRANCESCO 73

JACOPONE DA TODI 81

CATERINA DA SIENA 111

DOMENICO CAVALCA 125

JACOPO PASSAVANTI 131

OPERE DIDATTICHE E CRONACHE 139

GIACOMINO DA VERONA 141

BONVENSIN DE LA RIVA 148

FRANCESCO DA BARBERINO 158

GIOVANNI VILLANI 167

DINO COMPAGNI 175

MARCO POLO 185

NOVELLINO 191

POESIA COMICO-REALISTICA 197

CECCO ANGIOLIERI 199

FOLGORE DA SAN GIMIGNANO 203

LIRICA D'ARTE	207
GUITTONE D'AREZZO	209
GUIDO CAVALCANTI	213
GUIDO GUINIZZELLI	221
CHIARO DAVANZATI	233
CINO DA PISTOIA	237

DANTE ALIGHIERI	241
VITA NUOVA	243
DIVINA COMMEDIA	257

GIOVANNI BOCCACCIO	271
FILOCOLO	273
DECAMERON	281

FRANCESCO PETRARCA	311
RERUM VULGARIIUM FRAGMENTA	311

CONCLUSIONE	367
RESUMÉ	371
BIBLIOGRAFIA E SITOGRAFIA	373